

Kibaru

San 18nan - Okutoburukalo - san 1990
A songo : DOROME 10 - N° 225

A bœ bœ kalo o kalo "AMAP" ka yamaruya konç - Hake : 13.500
"AMAP" kuntigi: Gawusu DARABO - Bobagaw kuntigi: Amadu GANI Kante - Dilanbagaw kuntigi: Basiriki TURE

1990 - san - 2000
denladonko hake dantigera
Newu Yoriku "ONU" jamanaw fœ

Ni den nena, a bœ wele ko "bœ" den
N'a tinen, a bœ wele ko "karisa" den

"DNAFLA"
Mali balikukalan
baarada
kunnafoiw

nœ 2

Yiriwalikow
ani
nettaakow
bilasirali
walew

nœ 3

"KIBARU"
kanubagaw
n'a
lafasabagaw
kumaycro

nœ 4 ni 5

Sekow
ani
dœnkow
jenseñniycro

nœ 6 ni 7

Ka bɔ Mali balikukan baarada la "DNAFLA"

Bololabaarakela ani Bagangenna ka njogonmusofurusa

Don dɔ la bololabaarakela nan'a fo bagangenna muso ye: « el muso, i ce fatɔ in taara min » Muso ko: « a taara misiw nofɛ.

A fo e de ye fatɔ ye, n'o te fa te ne ce la de». Ce k'o te sɔsɔliko bo, ko sini ni a ce ye misiw bo, k'a k'a dogo a la ka taa kungo kɔnɔ a nofɛ, k'a kan'a to ce k'a ye de.

Ni fa b'a la, ni fa t'a la, a n'c don, ko sabu a ce kelen be tile ka kuma, ani mɔgɔ te.

O dugujɛ ce ye misiw bo, muso y'i dogo ka t'a nofɛ kungo kɔnɔ.

Bee b'a dɔn bagangen te ne mankan ko. Ce kan be baganw ma: «Ayi! hoyi! A' ye bo an ka taa!». Muso ko: «el el jaa fa b'a la koyi!» Muso taara so, a ko: «fatɔde ye maa siginjogon ye! A ka n ke don kelen su ye! N taara n ka so».

A taalen a ka so, a ma segin bilen. O ker'a furusalen ye o cgo la.

Bololabaarakela in ka baara tun ye wolobaara ye Ale tun be muruw ni sebenwñi. ikew tu wolo la.

Don dɔ ia a muso taara nɔnɔsan na bagangenna fe yen.

Bagangenna ye muso jininkia: «I ce fiyentɔ be yen wa?» Muso ko a ma ko yala ale ce y'a f'a ye k'a fiyennen wa?

Bagangenna y'i kanto:

«E! muso! Nin ye kabako ye de! A f'e t'a kalama k'a fo i ce fiyen be? I jija bi i ka t'a ka tu likeyɔro la, n'a ne be ko la, n'a ne te ko la, i n'o dɔn».

Muso y'i laben ka taa kɔlɔsili la, a ce kerefe. Ce b'a ka baara la cogo min,

a b'a la ten. Muso sigilen be kɔlɔsili la. Ce y'a ka muru bila kerefe, k'o jini ka dese o la, a m'a ye fewu, si n'ata muru dan be a kerefe kenejeden kan. Muso ko: «e! el ne faan be koyi! Jaa ne ce ne te ko la!».

Muso ko K'ale be t'a ka so, ko bari netigiw deselen be u yere kɔrɔ janko

fiyentɔw. «Ne te ke yerasiri ye koyi! wa n taara an ka sol!». O fana ker'o furusalen ye nin cogo in na.

Negeta KULUBALI
Balikukan Karamogɔ
Banani (Dunba).
Kulukɔrɔ mara la

Kenyele dugu

Kenyele ye dugu ye min sigilen be kangaba ni Dègèla tila - ka - kenye la. A ni kangaba ce ye kilometere 3 ye. Kenyele t'a danma dugu ye, a jatelen don kangaba kin dɔ de ye k'o sababu k'a mɔgɔ sigi kun ye dugukolo in kan bi bi in na.

Kenyelekaw tun sigilen be bakɔdugu do de la, n'o ye Sanankɔrɔ ye. U menna yen haali.

Nka, i komi mandekaw yere b'a fo cogo min na, «sigi tɛna ko min ban, manden, taama de y'o banna», marabana sababu y'u wuli, ka bɔ sanankɔrɔ, ka n'u bi sigiyɔrɔ in dugukolo nyini Kangaba dugutiki fe. O y'o d'u ma.

Nka u bee ma Sanankɔrɔ labila, barissa musokɔrɔnin kelen n'a balimake tor'ukɔyen. Olukok'ub'usigi «benba furew» kunna...

Ni Kenyele te a danma dugu ye, a ka duguya sawura koni ka bon ni duguba caman ta ye. O be tinyetigiya sira caman fe.

— cikɛko: jo ni tiga ani fini, olu be sene yen, k'u sɔrɔ fo ka dugu were mɔgɔw bɔ u numa.

Fen min ye koorisene ye, kenyele n'a ka kinya, Kangaba sekiteri «OHV» sinsin duguw rɔ belebele dɔ don.

— Balikukan kalan daminen Ke-nyele san 1985 kalo labanw na. Ala ni a karamogɔ barika la, minnu ye Nanbala KULIBALI ani Famori FANE ye, kalan in ye sen sɔrɔkosebe bi i n'a fokooriseneko la, «OHV» sinsindugu do don balikukan fana siratige la.

— Fen min ye ben ni njogonfaamu ani kotonɔgɔntala ye, o bee sabatilen don kenyele, Ala n'u ka cemisen kuntigi. Musa DUNBIYA ka timinandiya kɔson. Kenyele sigibagaw ye Bamananw ni Numunw de ye.

DUNBIYA ni KULIBALIW ani FA-NEW de be balimaya la dugu in kɔnɔ.

Tumani Yalamu SIDIBE
Bamako (MALI).

Yiriwalikow ani netaakow bilasirali walew

Dolominbana ye mun ye?

boko sabanan

Kabini bunadamen ye dolo don, min na, a ni dolominbana kera nogon na. Hali bi, a ma se ka kumbencogo si de soro o la. Bi, donnikelaw y'a jira k'a fo ko dolominbanako in ye tine ye. Utara fen do soro mogo dwo kunkolo kono, dolominbana kera minnu sata ye, o fen kelen o be soro nisondiyafura la, min be wele ko «eroyini». O be ye u kunkolo kono, i n'a fo ni mogo de y'u kunkolo dayelen k'o bila yen, k'u to balo la. Jateminew y'a jira k'o mogo suguya nin-nu dacogo Ala fe, u be dolo min, u fari b'o de yelema k'a ke fenmugu in y'u kunkolo kono. Bee b'a don o koro ye fen min ye: n'a fora ko fen min, n'i ye doonin ta a la, n'a b'i nisondiya, i mana caman ta o la, e ta te na ke fa ye?

Waati temenna, dolominbana tun be jate i ko dusuntanya wale, walima dolominna yere bolo i komi ceyafen. Bi mogo caman b'a jatemine ko bana de don. Dolominbana (n'a be wele faransikan na ko: alikolisimu) ye bana de ye, min n'a b'e mogo min fari la, n'i ye dolo min ka se hake do ma, dolo o be yelema ka ke fen were y'i kunkolo kono. O fen o de be ke sababu ye ka bana lase i farisogo ma an'i hakili ma. Ale de fana b'a ke ni se si te banabaato ye dolo nekoro.

Okoro ko ni a bana be mogo min na, o tigi te se bilen ka dolo min k'a dan a hake la, f'a k'a damateme.

A ka gelen fana dolominbanabaato ka dijen n'a ye ko dolominbana de b'ale la, hali n'a b'a don o ye fen min ye. A man di mogo si ye a ka fo k'e ni tow te kelen ye, i farisogo walima i hakili la. O de kama a be dafayalena ke. K'a to a ka dolomin tan-ni-fila la, a b'a yere segen gansan walasa k'a jira k'ale be se ka dolo min i n'a fo mogo tow. A miiriya b'a la don do la, ale bana se ka dolo min hakili la ani nisondiya la. Oye fen ye min be dolominbanabaato bee kunkolo la. Nin bisigi in de penpen-

nen de b'u la. Wa a be dwo la fo kaburu kono walima fo fa ka don u la tuma min na.

A fora cogo o cogo dolominbanabaato dow be yen minnu tena son n'a ye k'olu man kene. U b'a laje k'a jira feere bee lajelen na k'olu te dolominbanabaato ye. K'u yere negeen n'o ye k'olu ni tow te kelen ye.

Dolominbanabaato be meen sann'a ka d'a la k'ale man kene. A b'a fo k'ale ta ni tow ta te kelen ye. k'ale ta ma tine i ko mogo dwo, k'a soro tatine temennen te a ta kan. Walima a b'a fo ko ni waati min y'a diya k'ale be se ka dolo bila a yere ye. Nk'a t'a bila barisa a te se.

N'a fora ko dolominbana b'u la, o koro de ye k'u ye mogo de ye minnu te se bilen ka dolo min a hake la; k'o sababuya ke ko dolominbanabaato ko yere te se k'o ke. Waati temenna a tun ker'u bee lajelen ne na k'u tun sera doonin. Nka a kera cogo o cogo o waati ninnu nana laban k'u bila dolomin na. Dolomin y'u lase jigitige ani nimisa bulon da la. U bee lajelen dalen don a la k'u nibana de be nogon na, do be to ka fara bana min kan. Fen te bo a la abada.

U be i n'a fo mogo minnu sen fila tigera, sen kura te falen u la bilen. O cogo kelen na, fura si de ts yen min be se k'a to ni dolominbanabaato be ke i ko mogo tow, hali n'u ye fura suguya bee lajelen do laje. A dwo la, u be nogoya doonin soro. Nka tuma bee u be tila ka segin dolo ma ni barika ye, min ka jugu ni folo ta ye. Dogotorow, minnu be dolominbana kala-ma olu benn'a la k'a fo ko abada, dolominbanabaato te se ka ke i ko dolominna gansan? Laala, ninininkelaw na feere soro a la don do la, nka o ma ke folo. A ka gelen i k'a k'o dolominbana kerefe mogo (somogow, teriw, jenogonw..) ka dijen n'a ye k'a fo ko dolominbana de be olu ka mogo la. U b'a

fo k'o te se ka ke. Walasa ka do bo a hamie geleya la, u b'a laje waati kunkurunnin ka da dolominbana ka lahidu la. Nka don o don lahidu tine ani geleya ninnu be ka tine ka t'a fe. Olu be dolominbana kerefe mogo wajibiya u ka tine ye. O tuma de la u be wuli k'u be kumbencogo nini a la. Jigitige be na waati min na, o ye waati ye u b'a don min na k'u y'u ka segen ni muynun bee ke fu de la. Ni o jigitige nogonna ye aw min soro, ka nesin aw ka mogo do ma, aw be se ka nin gafe in konona laje, waasa ka faamuya doonin soro bana in kan.

Bee lajelen b'a don sonja ni dusukasi ni nani min be dolominbanabaato fe jenogonya la. Hali k'a dan a la dimi lankolon n'a la kelle banbaliv ma, walima k'i ka du cito ye, ani warl min be tine dolo la k'a soro balo te yen, walima ka denw lamo denbaya. kono, balawu ni sitane ni geregere te ban yoro min na.

Ib'a soro dolo ye kunko caman lase aw ka mogo do ma. Obee n'a ta, aw t'a fe ka d'a la ko dolominbana don, nka ko dolominbana t'a la, k'a sababuya ke k'o foli yere be digi aw la. Hali n'a tigi masina dijen n'a ye k'ale man kene, i b'a soro aw te son o ma. Mogo caman tun bannen don a ma ko dolominbana ye bana de ye, anw b'a fo min ma ko dolominbana (alikolisimu).

Mogo si t'a don fen min b'a to dolominbana be dwo mine. Nka n'a bana in koni nana, hadamadenya sira si te se ka do bo a juguya la, walima k'a bali a ka taa ne. Dolominbana, i n'a fo bana banbali tow bee ye bunadamen kelen de ka fen ye. O mogo si te yen, donnikelaw walima kufinw na, min sera ka kun kelen soro a la.

A ka gelen, e mogo min n'e te dolo min, e ka se ka dolominbanabaato faamu, fo an k'a don de ko bana de don. Aw yere k'a jatemine ke.

Dolo te nafolotine doren ye, dolo be bana caman lase mogo ma. A be danbe ta ka bo i kan k'i ke mogo lankolon ye.

Kibaru kanubagaw n'a

fitiriwale

Nin kera waraba, warabilen, sa, toto ani hadamaden ye. U bëe binna kolon kono. Ce do temeto y'u ye o kolon kono. Waraba ko ce ma: « i te n bo kolon kono? »

Ce ko: « Un! n bë siran i ne ». Waraba ko ce ma: « N te fén k'il ». A ye waraba bo kolon kono. Warabilen ko ce k'a labo, a y'o labo, Sa ko k'a labo, a y'o labo, ka toto labo, sa ko k'a ka hadamaden to kolon kono.

Ce ko sanni n ka hadamaden to kolon kono, n tun te aw to yen, hadamaden min ni n ye kelen ye! Sa ko k'a ma fo juguman na, ko nka hadamaden ye fitiriwale ye. Don do, ce bf yaala la kungo kono, a bf sognini, waraba ye sogo faga k'o di ce ma, warabilen ye nsaban kari k'o d'a ma, toto ye sanu soje k'o d'a ma, hadamaden ye sanu nin ye, a taar'a fo Masaké ye k'a ka sanu min tun sonyera, k'a y'a ye ce de bolo.

Masaké ye ce wele k'a siri k'u k'a faga. Sa y'o men, a taara Masakéden kin, o y'a soro sa ye fura di ce ma k'o be sakinda furake.

Masaké den kenyara, a ye ce jininka k'a ka fura sara ye joli ye, ce ko k'a ka fura sara ye nafigi nen ye, Masaké ye nafigike nen tige ka di ce ma, o ni sanu caman, ni sagaw ni baw, k'o ye ce sara ye. O de la, sa tun y'a fo ko hadamaden ye fitiriwale ye.

Madamu Samake Mariyamu KEYITA
Finé ni ji serewusida - Bamako

Segé ni ntugannin

A' ye n lamen, n balimaw,
A' ye n ka nin maana in lamen
Don do kera, segé,
konomisenw masirankono,
Tun be yaala-yaala sanfe,
Kongo kelen be k'a segé,
A b'a ka dumunifén jini,
A ye yoro bëe yaala;
A ye sankolo yaala, ka dugukolo
yaala,
A ye jibaw yaala, ka kuluw yaala, .
A ma foyi dunta soro,
Hali ntöñkunanin, a m'o soro.
A hamina, a be kasi, a be kasi.
O yoro la, ntugandennin
Min ye panni dege a ma men,
O nana temé segé nekoro.
O te ke yeko fila ye segé bolo.
Segé y'i bón a nöfe.
Ntugandennin bolila, ka boli,
Nka boli te dan ke.
Segé y'a mine.
A soninw y'a sogo fara-fara;
A dabolo y'a kunso ci,
A y'i fa a sogo n'a joli la.
N balimaw, nin ye dunuya taacogo
ye
Fangatigi be se fangatan na
Faama be se faantan na
Tine be setigi de bolo

Ibarahima SO
Balikukan baarada Bamako (Mali).

Kuma körömaw

Silame bëe jelen ye pogon soro seliyoro la. Alimani nana, seli ma se ka jo. Joni be kono ni seli te ke?

Kunun waraw tun be misi gen, nka bi misiw be waraw gen.

Mogo k'i min jiba duurulen na, oka fisa ik'i min jiba nemajën na.

Dulayi KULUBALI
Joro, jasebugu, Saro fe (Mali).

Segu ñön

INCONGU

Dugu duman kelen, togo saba:

Malo kene

Jége kene,

Nonon kene

Nonon!

Ka malo pese wa?

O tan tile la fén ye,

Min ye korolenko ye,

Ka dunkafa nininkali ke

Jigine la,

O fana b'i kononanjeyá

Ka malokama fiye ka bo a da,

I ko suya bilalen be kow la,

Wa,

Banebaw

B'a fara bo

Ka mugu bo

Ka neñen bo

Ka daraka, tilero, surofana

Ke nögon siginögon ye

Wa nonon file aw koro.

Mohamedi KONE
Lakolikaramogo Ñoron Sahili Kafo (Mali)

An ka yele doonin

Nin kera fulake do ye. Ale taara a sungrun fe yen, o ce ka so kono. A ni muso be so kono baro la, o y'a soro ce taalen tun don kungo kono. O nana bala u la so kono. Ce donna kalaka jukoro k'a sigi, o y'a soro muso den daduman do tun be so kono, o ye denmisennin ye. Muso ce nana don k'a sigi tuma min na, muso ye dege ta k'o di a ce ma. O sigilen be ka o min, den y'i kanto a ma ko hu-u! I te anw ka dege min.

A be to k'o fo, kabi muso ce t'o jatemine, f'o nana o jatemine. A ko yala den in be ka mun fo? Muso ko mögo be kuma denmisennin ka kuma na wa. Kabini namaake y'a dón ko a ko bëna sidon, a wulila ni kalaka fan kelen ye ka pan ka bo. Hali sini a b'a ka boli la ka taa, halibi fulaw ma se ka sigi yoro kelen.

Siyaka KUMARE
Fiyena, Kulukoro mara (Mali).

kalanbagaw kuma yoro

Muso caman furuko

An b'a dòn ko farafinna yòrò caman na, cèwbè muso fila, saba, walima naani furu. O muso caman furu cèw fè, o dònne bè bée fè. Awa an ka Mali in kònò, o kèwale de ka ca.

Otumasa, musocamanfurujujòn bòra mun na ? A kun ye mun ye ? Muñna cèw b'o kèwale kè ?

Musocamanfuru jujòn

Dònnikèla caman y'a jira ko muso camanfuru daminèna dinyè kònò kabini lawale la ko bi ko tè ! Musocamanfuru nana, k'a sababuya kè musow cayali de ye. Fòlò, kèle tun ka ca. Cèw bè nyògòn faga, k'u musow to. O hukumu kònò, musow bè minè, ka taa kè jònmu sow ye. U bè feere nafolotigiw ma, awa faamaw ni setigiw b'u taw ta, ka b'u la. O jònmu sow bè kè dòw musow ye diyagoya la, hali n'a y'a sòrò muso wèrèw b'u kun.

Dònnikèla dòwèrèw y'a jira fana ko cèw ka musocamanfuru bòra u ka hadamdenya kécogo la; bèn don; laada fana don.

Nka n'an y'a lajè, hali bi, muso caman bè furu cèw fè. A ka lajè kun jumèn b'o la ? Munna wale, in bè kè la jamana caman kònò ?

Musocamanfuru kun ka ca. An bè se ka min fò, o ye ninnu ye :

1° Musow ka ca, ka tèmèn cèw kan :

Ajirala ko lawale la, kèle ni nyògòn faga tun ka ca. Cèw tun bè sa kosèbè. U bè sa kèle senfè; dòw yèrè bè sa banaw fè; kunkokònòsogow, tasumaw, jiw ni finyè bè dòw yèrè faga.

Minnu tun bè kisi, o ye cè fangatigiw ye ani cè minnu tun ka kegun kosèbè. Minnu bè sa, olu b'u musow to. Walasa o musow ka na to bajanbilaya la, cèw b'u furu. Dòw yèrè bè furu hinè kòsòn, dòw bè kè ciyènta muso ye. Hali bi, o kèwalew bè sen na.

Yòrò dòw la, musocamanfuru kun ye ka npogotigininw kisi sungurunbaya ma. Awa musocamanfuru yecogo, o siratigè la, o ye musow ma suturaba ye.

2° Cèw ka nafolotigiya jirali :

Cè dòw bè muso caman furu k'u ka

nafolotigiya jira. A se b'u ye, u b'a kè, k'i waso n'a ye. Dòw fana bè muso caman furu, walasa u bè bolomafara caman sòrò u ka baaraw la, i n'a fò cikè la. Olu bolo musocamanfuru ye sòrò jujòn ye, bawo musow bè baara minnu kè, n'u bè sòrò kè, o sòròw bè kè du musakaw ye. O ye dèmè ye dutigi ma.

3° Wolobaliya :

Ni sisan tè, wolobaliya tun ye musow dòròn kunko de ye. Ni cè min ma den sòrò, a bè fò k'a muso ye bòrògèmuso ye, ko terejugu fana don. O la sa, cè bè wuli, ka muso filanan nyini, k'o furu, wali a bangebagaw bè muso wèrè nyini, a ye, furu la, n'o bè kè sababu ye, a ka den sòrò, bawo, den ye du sinsinbere ye.

4° Kòròya :

Muso mana kòrò, o bè dò bò à ka cènya, n'a dawula, n'a daradiya la. A tìn bè dògòya cèw fan fè. N'a furulen don, a cè hakili bè taa musomisènw ni npogotiginn la, nòròya bè minnu na. Cè bè tugu olu kò, f'a k'u furu.

5° Yèrètanga jubatò ma :

Lawale la, ni min muso tun bangera, a wajibiyalen tun bè, o tigi k'i mabò a muso la. Dòw b'u muso bila ka taa sodenya la. O kun tè dòwèrè ye, ka bange nògòya muso ma ani k'a den tanga serebanaw ma.

Cè minnu tè se k'u yèrèminè, olu b'a nyini ka muso wèrè furu. Dòw yèrè b'a kun kè ko ka muso fòlò jòyòrò lafa du kònò, bawo, a bè fò : n'iye musokelentigi ye, n'i muso lajòra, i kèra cèganan ye.

Nka Mali musow yèrè hakililataw y'a jumèn ye musocamanfuru kan ?

Musocamanfuru lahalaya la, Mali musow bè ka hakililata tè kelen ye. Muso dòw fè, olu wolola duw kònò, du minnu ni musocamanfuru bè kè yen. Olu lamòna ni o hakili ye, awa, u wajibiyalen don, u ka sòn sinaya ma, k'a d'o laada kòrò kan.

Ni furu bè k'o duw kònò, furumuso jòyòrò tè furukuma na. A kumakan n'a hakililataw tè minè, u tè jate. A sòn n'a ban tè furu la. N'a mansaw y'a di cè min ma, o kèra musokelentigi ye, walima

musocaman tigi ye, a bè furu o ma. O musow bè Ala minè n'o ye. Muso dòw fè, u cè ka muso wèrè furu k'a fara u kan walima u ka furu ka fara dò kan, o ye lafiya de ye furumuso ma. Bawo, n'u muso caman b'u cè kun, o bè kè sababu ye, u ka nyògòn dèmè cèlasigibaaraw la, ani k'u bò nyògòn kòrò. O nyògòn dèmè an'o baara falenfalenni bè furumusow lafiya, a bè kè sababu ye, u kelen-kelen bèe ka se, k'u nyèsin u yèrè ka baara kèteawma, n'amak'uma tòròya ye.

Musòjèkulu dòw sònne don musocamanfuru ni sinaya ma. N'u b'o furu kònò, u b'o furu bato. Nka muso dòw tè sòn, cogo si la, u ka don muso wèrè kan, walima muso wèrè ka fara u kan, u ka sinamuso sòrò, u caman ka kè cè kelen kun. O musow, da t'u ye, sigi t'u ye. U bè walejugu bèe kè, walasa, u ka furu kana sira sòrò. Bènbaliya b'u ka gaw kònò waati bèe. Olu de b'a fò ko musocamanfuru bëna ni baasi caman ye, i n'a fò :

- Ka bènbaliya, don cè denw ni nyògòn cè,

- Ka muso bila keleya la, ka tanga b'a kan,

- Ka kèle misènw don du kònò ani furumusow ni nyògòn cè,

- Ka furukè kè filankafo ye,

- Ka ga fara, ka du ci.

Nka, o n'a ta o ta, n'aw y'a lajè bi-bi in na, muso caman sònne don sinaya ma. O musow ka ca kalanbagaw yèrèw la kosèbè, k'a sababuya kè, u bèe b'a nyini, k'u danbe matarafa.

Nin bèe la sa, musocamanfuru bè se ka dabila farafinna wa ?

An bèe b'a dòn, k'a fò sisan, ko musocamanfuru mana a yèrè ye dinyè kònò. Mògòw de b'a sigi.

Farafinna, musow ka baarakètaw ka ca. Awa, u nafaw ka bon fana. U ka baaraw de bè sòrò yiriwa duw kònò ani jamana kònò. Okosòn, ajirala, ko musow de bè sòrò jujòn na. O sòròw de bè musocamanfuru sinsin jamana caman kònò. O la sa, musocamanfuru dabilali, an fè yan, o tè sisankoye.

Ibarahima SC
Kiumèlikèla Mali,
Balikukalansoba»DNAFLA»
Bamako (Mali)

Anw tile diyara

Poyi!

Anw tile diyara,
Kunun negeso tun te,
Mobili tun te,
Pankurun tun te,
Baton tun te,

Poyi!

Anw tile diyara,
Negeso nana,
An be yelen o kan,
Moto nana,
An b'o boli;
Mobili nana,
An be don o kono,
Pankurun,
O fana,
Ani baton
Poyi!

Misidaba ni wotoro nana:

Senekelaw lafiya,
Arajo ni telewison:
K'i sigilen to yan ka faransikaw kuma-
kan men!

K'i sigilen to yan ka Makan file i ne na!
K'i to Bamako ka mogo wele Segu, a
be kuma i fe!

O kera anw tilelako ye.

Anw be Ala tanu,
Anw tun be ddogokun kelen taama ke
Anw ni yoro min ce,
Bi an b'o ke lere kelen!

Poyi,

Anw tile diyara:
ka sogomaseri min Kulukoro,
ka taa tilelafana dun Bamako,
ka sogomafana dun Bamako
ka taa tilelafana dun Pari.

Poyi!

Seko ni dɔnko

Folomogow segenna anw de ye,
O de y'a to an ye nin soro.
Anw tile diyara,
Dow de y'a diya,
Sanni ka se anw ma,
Anw fana t'an jija
Ka fen ke ka bila an kofemogow ye,
Poyi ko baara numan

Negeta KULUBALI
Balikukalan Karamogo
Banani (Dunba)
(Mali).

Waatikolsila

N kan b'e de ma, waati bee nana,
E min be tilen baara la,
E min be si baara la,
E min be bo sanjibaw koro,
E min be bo fijebaw koro.
Walasa kunnafoni ka se ka di
cakeda caman ma,
Jamana kono an'a kokan
E t'a don k'i joyoro ka bon jamana
kono
Ja keleli la,
Senekefew yiriwali la,
Baganw ladonni na,
Taamabaaw lakanani na?
I ni baara, i ni segen
N'a y'a soro i ka wale nafa be se
dunuya bee ma
Baji kalaya n'a sumaya jatemine
Tile kalaya n'a sumaya jatemine
Kabanogow sigicogo n'u taamacogo
jate mine,
Fije boyoro n'a taayoro jate mine,
Sanfeji ni dugujukoroji jate mine
I ka mogow ladonniya
waati min ni now ni kabaw be dan,
waati min ni malow ni tigaw be
dan,
waati min ka ni ani min man ji,
Barisa dinelatige yere ye waati ye

N ko waati de be fara waati kan fo
tile;

Tile de be fara tile kan fo kalo,
kalo de be fara kalo kan fo san,
san de be fara san kan ko jena-
maya

O tuma : timinandiya, i cesiri
Bawo ni waati ma jo,
E ka baara te jo

Bukakari Sidiki SISE
Metewo baarada, Bamako (Mali).

Warabilen ka hijitaa

Warabilen taara hiji la. A hati ye dunun
numannin do dilan. Kungo sogow y'o
kibaruya men tuma min na, olu y'u laben
ku be taa a fo. A tun te son ka kuma olu
fe. Ni min tun taara a fo, a tun be a ka
dununnin konkoon. O ye kungo sogow
kabakoya. Olu ko warabilen dun ta ye
mun ko sugu ye: n'i y'a fo, a te son ka
kuma fo k'a ka dununnin konkoon. Olu
taara o kuma nefs nsonsannin ye. Nson-
sannin ko: «A te son ka kuma aw fe?»
Olu ko: «A te son ka kuma».

Nsonsannin k'ale be taa, k'a be kuma ale
fe.

Nsonsannin taara warabilen
sogomadalafo. «Koro warabilen, e ni
sogoma! Warabilen ma son ka kuma fo
k'a ka dununnin konkoon. Nsonsannin ko:
«Waa! koro warabilen, ne ka wuluw be
ne ko, n'u sera i ma yan, i b'a fo u ye ko
ne taara». Warabilen ko: «N'u nana ka
min soro yan koni!» O yoronin bee wara-
bilien y'a ka dununnin fili ka taa. Nson-
sannin y'o dununnin ta ka taa o jira
kungo sogow la, ko: «Aw ko warabilen te
son ka kuma, a dun kumara ne fe. Fo a
y'a ka dununnin fili ka taa». O kuma ye
kungo sogow bee kabakoya kosebe.
K'a ta o don na fo kan'a bila bi la,
warabilen ni wuluw te benna.

Kornakan JIKI
ka bo kejelen Kaaba Manden.
(Mali).

Jensenni Yoro

sangafosében

Seyije jalo tari i da, Ala ka nema na.

A ya ka jenemaya ke dugu jeta baaraw la
Poyi

Seyije JALO ye dijé to, k'a furumuso fila ani den cémá fila ani musoma saba to.

A fatura ka si to san 33 la.
Seyije JALO y'a ka tubabukan damine diyo san 1962 la. A ye san 11 ke diyo. A nana defu soro, ka yéléma Bamako lakoliba la. A tun bë esika la, a ye san fila ke esika la. O san sabanan, a taara kodiwari, a ye san fila ke jamana kofé. Seyije JALO ye taama damine Bobo ni MALI ce. A ye san 8 ke siramugu feere la.

Seyije JALO

Poyi

O temennen k'o dugu mogow y'a ta ka bila koori sannifeere la kodugu Kati marala.

A ye animateriya ke san naani kono kodugu Seyije JALO saya ye kodugu suma ka denmisénw nisongoya ka badu miiriya yoro janya ka du suma

Kodugu cew ni mosow ka dubabu b'a ye Ala ka lahara fisaya a ma ni dijé ye.

Kodugu balikukalandenw ka sangafosében.

An ka yélé doonin Jakuma ni jine ka teriya

Don dòkera, jakuma ni jine ye njogon soro gabugu kono. Jakuma girinbagatokojine ma: «Mundé bëyan bi?» jine ko: «N bëndenniw de ninina» Jakuma k'a ma: «komi nka telib, i b'i jija an ka njogon soro yan sini su fe, walasa ka teriya sinsin». Jine ko surofiyen b'a la. Jakuma ko ko tilefekow mandi ale ye, ko barisa bëe bëbo kalama. Jine ko ale te njogonye la, seere te min na.

O de y'a to seere ka ni mogo ka ko caman na.

Mamadou DUNBIYA

Nin kéra kasonkaké do ye. Ale tun bëto ka n'a dogo ka t'a min doloso kono. K'a t'o la, don dò a dònbaga do taara bala a la. Ofana sinna k'a jé coron a la. Ay'a pan ka wuli k'i kanto : «N teri, fura dò de bë n kun yan, dogotorò de y'a sèben n kun. Ale tigitigi de y'a foko nka to k'a ta tuma dòw la. Nka e kelen de ye n ye yan.

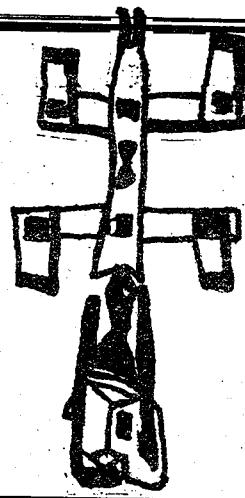
Ola san man'a kuma mën dugu kono, i ye kara soro».

Dirisa Bagayoko

An ka yélé doonin

Cékoroba ko temebaga dò ma: «N denke, na n ka bataki sèben. I bë n negen ka bere dò ke n bolo, i bë n denke negen a bë dijé fe, k'a jésin n ma. A sèben a koro ko «hun! hunhun! hun!»

Simeyón Samake
Lakolibaramogó, Masala,
Kulukoro (Mali)

Cé n'a muso taato dugutaa la, banakotaa ye muso mine. Okélen, cé y'i jok'a kósin muso ma tu kofé. Sóonin muso y'a kun kórota, a jé ni waraba ta benna, dòron a k'a cé ma ko: «N make, o maanké ne filelen». Cé dimina ka na muso kama, k'i kanto ko: «Eta oye mun batarakuma ye??». Muso k'a ma tugun k'ale filelen Cé y'a ne jo muso kuntilenna na minke, a jé su warakan,, a yereyérebagatoy'i kanto ten:

“E! ñala la, i file bë! Unhun! i file bë kosebe!”

Solomani Kulubali
Balikukalan Baarada
Bamako (Mali).

Karamogow

Karamogow! aw ni ce!
Aw ni segen
Aw ni sanjikoroboli
Aw ni tilekoroboli
Aw ni munun
Aw ni sabali
Ni ne ko karamogow ni ce
Balikukalan karamogow ko don.
Aw minnu y'an fasokanw jensembagaw ye.
Aw minnu y'an danbe jirabagaw ye.
Aw minnu y'an faso yeelenbobagaw ye.
Ka faabaw ni togodaw son kunnafoni na an fasonaw na.
K'u son hakili, ni miiriya numan na.
Aw ni ce
Aw ni timinandiya
Aw ni cesiri
Aw ni yeredon
Balikukalankaramogmw! Ala k'aw ka baara in taa jé.
Ala ka baara in jiidi!
Ala k'aw son togo.
Ala k'aw son jamu.

Poyi dilanbagá Sitan KANTE
Safukuntigi musoman
Operasiyon Otiwale la Welesebugu (Mali).

Newu Yoriku

denladonko hake

dantigera

"ONU"

jamana

71 fc

Denw ka kan, ka ladon, ka se hake minnu na, olu dantigera, Newu Yoriku, ONU jamana 71 fc, minnu kuntigi y'u ka kunben folo ke, san 1990 Setanburukalo tile 29 n'a 30 la.

Denladonko kunben folo in nemogoya dirajamana kuntigi sugandilen fila ma, n'o ye Kanada jamana kuntigi ye ani Mali jamana kuntigi, Peresidan Musa TARAWELE, kunben folo in basigili sababu bora min ka denladonko walew kologirinya la, Mali kono.

Baara ani laben minnu kera Mali kono denw n'u wolobaw kisili koson, k'u tanga bana suguya bee ma, ka kasaara kunben, ka keneya ni lafiya sinsi, olu misali numan de kera Mali jamana kuntigi sekun ye kunben folo in kene kan

Mali ani jamana minnu sugandira kunben folo in baaraw labenni kama, o kera Kanada, Misira, Pakisitan, Mekisiki ani Suwediye.

Mali jamana n'a kuntigi Zeneral Mu s a T A R A W E L E kunnawolokene n'u wasakene in kan, Newu Yoriku ben kera mun ni mun kan, denladonko walew la?

A jirala folo ko jamana jigi folo y'a denkulu de ye; bawo, a be fo ko: biden de ye sinin mogokoroba ye; k'o siratge la, denko man kan ka ke bolokofeko ye.

O de koson, jamana kuntigi 71 ninnubennadenw matarafalikan,

kabini u b'u wolobaw kono fo kana s'u ka mogoya dafali ma, n'o be ben, u san 21 ma.

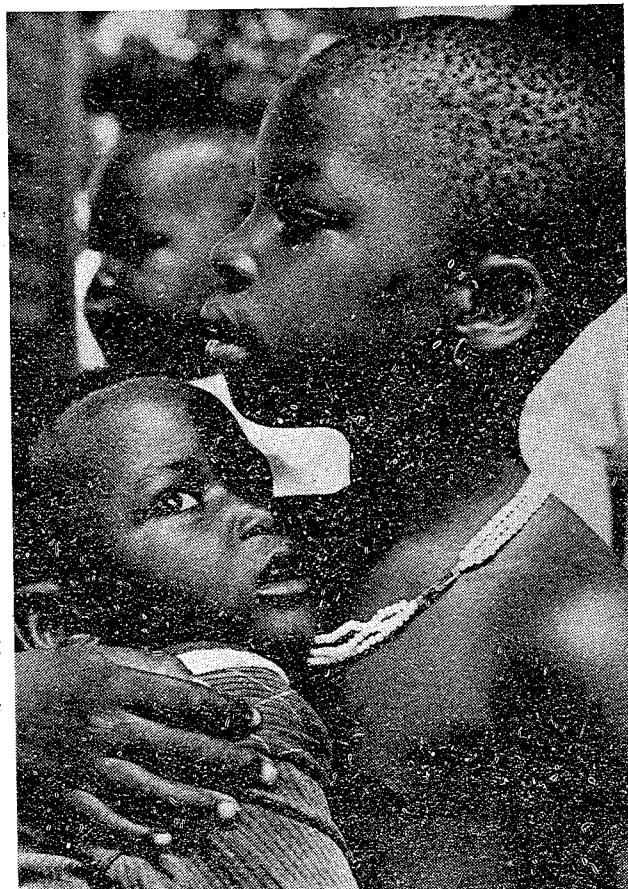
Bee y'a don, ko waati fila kofolen file nin ye, minnu furance janya n'a timinandiya baaraw kologirinya doren de be se, ka da nogon ma.

O timinandiya baaraw de ninina jamaw bee lajelen fc, an'u nemogow, an'u jamakuluw n'u konomogow bee kelen-kelen, ce animuso, iko denbatigi ani denlamola bee.

A feerew dantigera, k'u bila don odon wale kadara kono, k'a masoro, segen te denko la; ninen t'a la, salaya t'a la, kuma te dimiya wali dusukasi ma.

A jirala, o siratge de la, ko bee ka denladonko feerew kafo jamanaw ni jekuluw yiriwali feerew kan; ko wale fosi kana dantig, denko te min na. N'a fora ko denko, sinsin kera bangbagaw de kan folo:

wolofaw ani wolobaw, lamobagaw ani karamogow, olu bee kelen-kelen minnu joyoro ka bon kosebe denw

kolosili, u furakeli, u ladarhuli, u kalannin' ubilasirali wale camjan werew siraw kan, walasa k'y ka dinelatigeko nogoya.

Kuma lasurunya la, a jirala ko bee k'i jija, walasa, jiriden geren kana bin jiriden molen he.

Kuma man di!

A koro de ka di...

O de koson, a be fo ko: hi den nena, a be wele ko «bee» den, n'a tijena, a be fo ko «karisa» den.

A kow b'o cogo dorpion de la, kabini duw hake la, gatigiw bolo, fo ka se duguw hake la, dugutigiw bolo, k'a bila 'kafotigiw, marabolotigiw, jamakuluw ani jamana kuntigi la.

Ni denko lajera fan o fan kan, bilayoro ani yeyoro were t'a la ladonko numan ko, walasa den ka se ka mago ne, a yere ye, k'a ne a ka kabilia ye, a n'a ka dugu n'a ka jamana.

Amadou GAJIL Kante